

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa, tel.: 022 48 68 180, 48 68 190, faks: 022 48 68 100, e-mail: info@zbp.pl, www.zbp.pl
NIP: 526 000 09 91, PKO Bank Polski SA XV Oddział Centrum 02 1020 1156 0000 7202 0008 6215

25.04.2012
3.2.0/1781

00050024956

Warszawa, dnia 23 kwietnia 2012 r.

Szanowny Pan
Kazimierz Kleina
Przewodniczący
Komisji Finansów Publicznych
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z trwającymi pracami legislacyjnymi nad *projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy Prawo bankowe, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych (druk senacki nr 43)* oraz w nawiązaniu do posiedzenia Komisji Ustawodawczej Senatu, z dnia 27 marca 2012 r., na którym podjęto decyzję o skierowaniu przez Senat projektu rzeczony ustawy do niezależnego eksperta, celem uzyskania ekspertyzy w zakresie oceny skutków prawnych, społecznych oraz ekonomicznych przedmiotowej regulacji, uprzejmie przekazuję dodatkowe uwagi Związku Banków Polskich do przedłożonego projektu aktu prawnego.

Na wstępie wskazać należy, iż Związek Banków Polskich podtrzymuje w całości swoje dotychczasowe stanowisko w przedmiotowej sprawie, wyrażone w pismach z dnia 13 lutego 2012 r., 12 marca 2012 r. i 26 marca 2012 r. i proponowane zmiany ocenia **zdecydowanie negatywnie**, mając na uwadze, że zmierzają one w kierunku znacznie szerszym niż wskazany przez Trybunał Konstytucyjny, a skutek proponowanego uchylenia mocy urzędowej dokumentów bankowych w całości jest działaniem ewidentnie niezgodnym z intencją Trybunału i stanowi krok **przede wszystkim na niekorzyść klientów banków, jako głównych beneficjentów mocy urzędowej dokumentów bankowych**.

I. **Podkreślić należy, iż treść art. 95 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe wskazuje na możliwość zastosowania tego przepisu w różnych dziedzinach stosunków społecznych, gospodarczych i procesowych i dlatego też należy opowiedzieć się zdecydowanie przeciw eliminowaniu go z porządku prawnego, pomimo stwierdzenia jego częściowej niekonstytucyjności przez Trybunał Konstytucyjny.**

Na potwierdzenie powyższej tezy przytoczyć należy następujące uregulowania prawne, uzasadniające możliwość wykorzystywania przez klientów banków dokumentów bankowych zaopatrzonych w moc prawną dokumentów urzędowych na obszarze wielu płaszczyzn systemu prawnego:

1/ w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 z późn. zm.):

Art. 244. § 1. Dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do dokumentów urzędowych sporządzonych przez organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje społeczne w zakresie zleconych im przez ustawę spraw z dziedziny administracji publicznej.

Art. 250. § 1. Jeżeli dokument znajduje się w aktach organu, o którym mowa w art. 244 § 1, wystarczy przedstawić urzędowo poświadczony przez ten organ odpis lub wyciąg z dokumentu. Sąd zażąda udzielenia odpisu lub wyciągu, jeżeli strona sama uzyskać go nie może.

Art. 694^a.§1. Dokumenty, na których podstawie dokonuje się wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, składa się w oryginałach albo poświadczonych urzędowo odpisach lub wyciągach.

Art. 721. We wniosku o odtworzenie akt należy określić dokładnie sprawę, dołączyć wszelkie urzędowo poświadczone odpisy znajdujące się w posiadaniu zgłaszającego wniosek oraz wskazać znane mu miejsca, w których dokumenty lub ich odpisy się znajdują.

Art. 722. § 1. Przewodniczący wzywa osoby, organy administracji publicznej lub instytucje wskazane we wniosku oraz znane sądowi urzędowo do złożenia w określonym terminie poświadczonych urzędowo odpisów dokumentów będących w ich posiadaniu albo do oświadczenia, że ich nie posiadają.

Art. 786. § 1. Jeżeli wykonanie tytułu egzekucyjnego jest uzależnione od zdarzenia, które udowodnić powinien wierzyciel, sąd nada klauzulę wykonalności po dostarczeniu dowodu tego zdarzenia w formie dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym. Nie dotyczy to wypadku, gdy wykonanie jest uzależnione od równoczesnego świadczenia wzajemnego, chyba że świadczenie dłużnika polega na oświadczeniu woli.

Art. 788. § 1. Jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.

Art. 968. § 1. Nabywca może zaliczyć na poczet ceny własną wierzytelność lub jej część, jeżeli znajduje ona pokrycie w cenie nabycia.

§ 2. Za zgodą wierzyciela, którego wierzytelność znajduje pokrycie w cenie nabycia, nabywca może tę wierzytelność zaliczyć na poczet ceny. Zgoda wierzyciela powinna być stwierdzona dokumentem z podpisem urzędowo poświadczonym lub wyrażona do protokołu sądowego nie później niż w terminie, w którym nabywca ma obowiązek uiścić cenę nabycia.

Art. 1030. W podziale sum uzyskanych w sposób przewidziany w art. 1029 oprócz wierzyciela egzekwującego uczestniczą: wierzyciele składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty, wierzyciele, którzy uzyskali zabezpieczenie powództwa, oraz wierzyciele, którym przysługuje umowne prawo zastawu i którzy udowodnili je dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym, jak również wierzyciele, którym przysługuje ustawowe prawo zastawu i którzy udowodnili je dokumentem, jeżeli zgłosili swe wierzytelności najpóźniej w dniu złożenia na rachunek depozytowy sądu sumy ulegającej podziałowi.

Art. 1064²². § 1. Nabywca przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego w egzekucji prowadzonej według przepisów niniejszego rozdziału jest odpowiedzialny solidarnie z dłużnikiem za ujawnione w toku egzekucji zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego według zasad określonych w art. 55⁴ Kodeksu cywilnego.

§ 2. Jeżeli przed zawarciem umowy sprzedaży przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego nabywca spłacił lub przejął zobowiązania, o których mowa w § 1, wartość przejętych należności zalicza się na poczet ceny kupna. Jeżeli nabywca wcześniej wpłacił cenę niepomniejszoną o tę wartość, zarządca zwraca mu nadwyżkę w terminie tygodniowym od daty zawarcia umowy sprzedaży. Zaliczenie lub zwrot nadwyżki nastąpi na podstawie dokumentów urzędowych lub prywatnych z podpisem urzędowo poświadczonym, stwierdzających spłatę lub przejęcie zobowiązań wymienionych w § 1.

- 2/ w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.):

Art. 66y. § 3. Do wniosku o dochodzenie należności pieniężnych dołącza się tytuł wykonawczy zaktualizowany przez polskiego wierzyciela na dzień podpisania wniosku, o którym mowa w art. 66d § 2, oraz, jeżeli to potrzebne, oryginały lub poświadczone urzędowo lub notarialnie kopie innych dokumentów niezbędnych do dochodzenia należności pieniężnych.

Art. 112. § 3. Za zgodą wierzyciela, którego wierzytelność znajduje pokrycie w cenie nabycia, nabywca może tę wierzytelność zaliczyć na poczet ceny. Zgoda wierzyciela stwierdzona jest dokumentem z podpisem urzędowo lub notarialnie poświadczonym albo wyrażona do protokołu nie później niż w terminie, w którym nabywca ma obowiązek uiścić cenę nabycia.

- 3/ w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.):

Art. 291. We wniosku o odtworzenie akt należy ponadto określić dokładnie sprawę, dołączyć wszelkie urzędowo poświadczone odpisy znajdujące się w posiadaniu zgłaszającego wniosek oraz wskazać znane mu miejsca, w których dokumenty lub ich odpisy się znajdują.

Art. 292. § 1. Przewodniczący wzywa osoby, organy administracji publicznej lub instytucje wskazane we wniosku oraz znane sądowi urzędowo do złożenia w określonym terminie poświadczonych urzędowo odpisów dokumentów będących w ich posiadaniu albo do oświadczenia, że ich nie posiadają.

- 4/ w ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r., Nr 175 poz. 1361 z późn. zm.):

Art. 254. 1. Zmianę wierzyciela po zgłoszeniu wierzytelności uwzględnia się na liście wierzytelności tylko wtedy, gdy została stwierdzona dokumentem urzędowym lub niebudzącym wątpliwości dokumentem prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym i gdy zmiana wierzyciela zgłoszona została syndykowi, nadzorcy sądowemu albo zarządcy przed przekazaniem listy wierzytelności sędziemu-komisarzowi. Sędzia-komisarz może uwzględnić zmianę wierzyciela zgłoszoną po przekazaniu mu listy wierzytelności, a przed jej ostatecznym zatwierdzeniem, jeżeli nie spowoduje to opóźnienia w postępowaniu.

- 5/ w ustawie z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r., Nr 94, poz. 1037):

Art. 311. § 2. W sprawozdaniu należy umotywować zamierzone transakcje, w tym także objęcie akcji za wkłady niepieniężne i wysokość przyznanego wynagrodzenia lub zapłaty. Do sprawozdania należy dołączyć odpowiednie dokumenty w oryginałach lub urzędowo poświadczonych odpisach.

- 6/ w ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2010 r., Nr 46, poz. 276 z późn. zm.) :

Art. 9e. 1. Instytucje obowiązane stosują, na podstawie analizy ryzyka, wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego wobec klienta w przypadkach, które mogą wiązać się z wyższym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, a w szczególności w przypadkach określonych w ust. 2-5.

2. W przypadku, gdy klient nie jest obecny, dla celów identyfikacji instytucje obowiązane stosują, w celu zmniejszenia ryzyka, co najmniej jeden z następujących środków:

- 1) ustalenie tożsamości klienta na podstawie dodatkowych dokumentów lub informacji;*
  - 2) dodatkową weryfikację autentyczności przedstawionych dokumentów lub poświadczenie ich zgodności z oryginałem przez notariusza, organ administracji rządowej, organ samorządu terytorialnego lub podmiot świadczący usługi finansowe;*
- (...)*

- 7/ w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.):

Art. 76. § 1. Dokumenty urzędowe sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy państwowe w ich zakresie działania stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do dokumentów urzędowych sporządzanych przez organy jednostek organizacyjnych lub podmioty, w zakresie poruczonych im z mocy prawa lub porozumienia spraw wymienionych w art. 1 pkt 1 i 4.

Art. 76a. § 3. Jeżeli dokument znajduje się w aktach organu lub podmiotu, o którym mowa w art. 76 § 1 lub 2, wystarczy przedstawić urzędowo poświadczony przez ten organ lub podmiot odpis lub wyciąg z dokumentu. Organ administracji publicznej zażąda udzielenia odpisu lub wyciągu, jeżeli strona sama uzyskać ich nie może. Gdy organ uzna za konieczne przejrzenie oryginału dokumentu, może wystąpić o jego dostarczenie.

- 8/ w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 z późn. zm.)

Art. 194. § 1. Dokumenty urzędowe sporządzone w formie określonej przepisami prawa przez powołane do tego organy władzy publicznej stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do dokumentów urzędowych sporządzonych przez inne jednostki, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów uprawnione są do ich wydawania.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 nie wyłączają możliwości przeprowadzenia dowodu przeciwko dokumentom wymienionym w tych przepisach.

Art. 194a. § 1. Jeżeli dokument znajduje się w aktach organu lub jednostki, o których mowa w art. 194 § 1 i 2, wystarczy przedstawić urzędowo poświadczony przez ten organ lub jednostkę odpis lub wyciąg z dokumentu. Organ podatkowy zażąda udzielenia odpisu lub wyciągu, jeżeli strona sama uzyskać ich nie może. Gdy organ podatkowy uzna za konieczne przejrzenie oryginału dokumentu, może wystąpić o jego dostarczenie.

- 9/ w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 18 października 2006 r. w sprawie postępowania przy korzystaniu z pomocy obcego państwa w dochodzeniu określonych należności pieniężnych (Dz. U. z dnia 24 października 2006 r.):

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

1) ustawie - rozumie się przez to ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;

2) urzędowym odpisie - rozumie się przez to również urzędowo lub notarialnie poświadczoną kopie.

§ 3. 1. Jeżeli przy dochodzeniu należności pieniężnej określonej w art. 2 § 1 pkt 8 i 9 ustawy lub wynikającej z umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską zachodzi potrzeba skorzystania z pomocy obcego państwa stosownie do przepisów rozdziału 7 w dziale I ustawy, wierzyciel lub organ egzekucyjny kieruje wniosek o udzielenie pomocy do ministra.(...)

3. Do wniosku o powiadomienie dołącza się oryginał lub uwierzytelnioną kopię pisma, orzeczenia lub innego dokumentu, którego dotyczy ten wniosek.

4. Do wniosku o dochodzenie należności dołącza się:

- 1) urzędowy odpis tytułu wykonawczego, na podstawie którego prowadzi się egzekucję;
- 2) zaktualizowany tytuł wykonawczy, o którym mowa w art. 66y § 3 ustawy, wystawiany przez polskiego wierzyciela i stanowiący podstawę dochodzenia należności na terytorium obcego państwa, stanowiący załącznik nr 4 do rozporządzenia;
- 3) **urzędowy odpis orzeczenia lub innego dokumentu stanowiącego podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego;**
- 4) urzędowy odpis informacji właściwego organu egzekucyjnego o bezskuteczności całości lub części egzekucji prowadzonej w Rzeczypospolitej Polskiej w celu ściągnięcia należności objętych wnioskiem.(...)

10/ w Rozporządzeniu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 4 stycznia 2007 r. w sprawie zawartości wniosku o udzielenie koncesji oraz szczegółowego trybu postępowania w sprawach udzielania i cofania koncesji na rozpowszechnianie i rozprowadzanie programów radiofonicznych i telewizyjnych (Dz. U. z dnia 12 stycznia 2007 r.):

§ 5. Wniosek o udzielenie koncesji na rozpowszechnianie programu radiofonicznego drogą rozsiewczą naziemną w sposób analogowy składa się z formularzy określonych w § 4 pkt 1, 2, 5, 7 oraz zawiera następujące dokumenty:

(...)

6) **dokumenty ekonomiczno-finansowe dotyczące wnioskodawcy:**

- a) sprawozdania finansowe sporządzane na podstawie ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.) za ostatnie dwa lata - w przypadku podmiotów sporządzających sprawozdania finansowe, w pozostałych przypadkach - roczne rozliczenia podatkowe za ostatnie dwa lata wraz z dowodem przyjęcia przez urząd skarbowy lub poświadczone przez audytora, albo z dowodem nadania do urzędu skarbowego,
- b) zaświadczenie z urzędu skarbowego o niezaleganiu z podatkami i braku tytułów wykonawczych,
- c) zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o niezaleganiu ze składkami,
- d) **aktualne zaświadczenie z banku o posiadanych środkach finansowych, obrotach na rachunku za ostatni rok, zdolności kredytowej, ewentualnym zadłużeniu i prawnej formie zabezpieczenia oraz lokatach terminowych,**
- e) aktualną listę głównych wierzycieli i dłużników z określeniem wysokości długu i wierzytelności,
- f) (uchylona),
- g) udokumentowane informacje o bazie technicznej, w przypadku jej posiadania, w szczególności wyciąg z księgi środków trwałych w zakresie sprzętu technicznego, akty własności, umowy dzierżawy, faktury zakupu;
- 7) **dokumenty ekonomiczno-finansowe dotyczące udziałowców, akcjonariuszy lub wspólników posiadających ponad 10 % udziałów, akcji lub wkładów w kapitale zakładowym wnioskodawcy będącego spółką handlową:**
  - a) sprawozdania finansowe sporządzane na podstawie ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości za ostatnie dwa lata - w przypadku podmiotów

sporządzających sprawozdania finansowe, w pozostałych przypadkach - roczne rozliczenia podatkowe za ostatnie dwa lata wraz z dowodem przyjęcia przez urząd skarbowy lub poświadczone przez audytora, albo z dowodem nadania do urzędu skarbowego,

b) zaświadczenie z urzędu skarbowego o niezaleganiu z podatkami i braku tytułów wykonawczych,

c) zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o niezaleganiu ze składkami,

d) **aktualne zaświadczenie z banku o posiadanych środkach finansowych, obrotach na rachunku za ostatni rok, zdolności kredytowej, ewentualnym zadłużeniu i prawnej formie zabezpieczenia oraz lokatach terminowych,**

e) aktualną listę głównych wierzycieli i dłużników z określeniem wysokości długu i wierzytelności;

(...)

§ 15. 1. Dokumenty są składane w formie oryginału lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem urzędowo, przez notariusza, radcę prawnego lub adwokata.

2. Dokumenty powinny zawierać dane na dzień złożenia wniosku i być wystawione nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem ich złożenia.

3. Dokumenty sporządzone w języku obcym są składane wraz z uwierzytelnionym tłumaczeniem na język polski.

11/ w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z dnia 2 marca 2007 r.):

§ 157. 1. Dokumenty stanowiące podstawę wpisu [do KRS] powinny być dołączone do wniosku w oryginale lub w postaci odpisów, wyciągów lub kserokopii urzędowo poświadczonych. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kierownik sekretariatu poświadcza zgodność przedstawionych odpisów tych dokumentów, oryginały zaś zwraca wnioskodawcy, za pokwitowaniem na odpisach.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do dokumentów objętych treścią wpisów w rejestrze.

II. Wskazać należy, iż wbrew stanowisku wyrażonemu w uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy Prawo bankowe, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych (druk senacki nr 43) wedle którego „dokumenty wydawane przez wiele innych tego „formatu” instytucji nie mają statusu dokumentów urzędowych i nie stanowi to utrudnienia w ich działalności (szkoły wyższe, firmy ubezpieczeniowe)” **banki nie stanowią odosobnionej grupy i jedyne go przypadku poza administracją publiczną, gdy ustawodawca nadał dokumentom wystawianym przez te podmioty moc prawną dokumentu urzędowego.**

Ponadto, nie sposób zgodzić się z przesłaniem zawartym w uzasadnieniu do projektu ustawy, wedle którego nadanie określonym dokumentom bankowym waloru dokumentu urzędowego jest specjalnym uprawnieniem i świadczy o uprzywilejowanej pozycji banków w stosunku do pozostałych uczestników systemu gospodarczego.

W tym miejscu wskazać należy na szeroki wachlarz przypadków nadania przez ustawodawcę, dokumentom pochodzącym od organów innych niż organy publiczne, mocy prawnej dokumentów urzędowych:

- 1/ Ustawa z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. z 1983 r., Nr 35, poz. 163):

Art. 12. 1. Zakład pracy jest zobowiązany założyć zakładową księgę zaleceń i uwag oraz oddziałowe (wydziałowe) księgi uwag, przeznaczone do zapisów społecznych inspektorów pracy.

2. Księgi, o których mowa w ust. 1, przechowuje się w miejscu ustalonym przez kierownika zakładu pracy oraz udostępnia do wglądu zakładowym organizacjom związkowym, organom samorządu załogi, organom Państwowej Inspekcji Pracy oraz innym organom nadzoru i kontroli warunków pracy.

3. Zapis w księgach, o których mowa w ust. 1, mają moc dokumentów urzędowych w postępowaniu przed organami państwowymi.

- 2/ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2002 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu prowadzenia dziennika pokładowego na statkach żeglugi śródlądowej (Dz. U. z 2002 r., Nr 8 poz. 69):

Na podstawie art. 21 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 43 i Nr 100, poz. 1085) zarządza się, co następuje:

§ 7. 1. Z chwilą dokonania pierwszego wpisu dziennik pokładowy nabiera mocy dokumentu urzędowego.(...)

- 3/ Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r., Nr 188, poz. 1848 z późn. zm.) :

Art. 91. § 1. Każda spółdzielnia obowiązana jest przynajmniej raz na trzy lata, a w okresie pozostawania w stanie likwidacji corocznie, poddać się lustracyjnemu badaniu legalności, gospodarności i rzetelności całości jej działania. Lustracja obejmuje okres od poprzedniej lustracji.

(....)

Art. 93. § 1. Z czynności lustracyjnych lustrator sporządza protokół, który składa radzie i zarządowi spółdzielni. Protokół sporządzony przez lustratora ma moc dokumentu urzędowego.

- 4/ Ustawa z dnia 5 września 2008 r. o komercjalizacji państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej "Poczta Polska" (Dz. U. z 2008 r., Nr 180, poz. 1109 z późn. zm.):

Art. 16. Potwierdzone przez Spółkę dowody przyjęcia wpłaty i dowody wypłaty, a w zakresie czynności określonych w art. 13 ust. 1 oraz w art. 14 ust. 1 i 2 również wystawiane przez Spółkę oświadczenia zawierające zobowiązania, zwolnienie z zobowiązań, zrzeczenie się praw lub pokwitowanie odbioru należności oraz

stwierdzające udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, wraz z informacją o ich wysokości, zasadach oprocentowania, warunkach spłaty - mają moc prawną dokumentów urzędowych.

- 5/ **Ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. Prawo pocztowe (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r., Nr 189, poz.1159 z późn.zm.):**

Art. 45. Potwierdzenie nadania przesyłki rejestrowanej lub przekazu pocztowego wydane przez placówkę operatora publicznego ma moc dokumentu urzędowego.

- 6/ **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 lutego 2007 r. w sprawie sporządzania niektórych poświadczeń przez organy samorządu terytorialnego i banki (Dz. U. z 2007 r., Nr 27, poz. 185):**

Na podstawie art. 101 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. W miejscowościach, w których nie ma kancelarii notarialnej, do poświadczania własnoręczności podpisu są upoważnieni:

1) wójt (burmistrz, prezydent miasta):

a) na pismach upoważniających do odbioru przesyłek i sum pieniężnych oraz odbioru dokumentów z urzędów i instytucji,

b) na oświadczeniach stwierdzających stan rodzinny i majątkowy składającego oświadczenie;

2) banki - na pismach upoważniających do odbioru pieniędzy lub innych przedmiotów z tych banków.

§ 2. W miejscowościach, o których mowa w § 1, do poświadczania pozostawiania osoby przy życiu lub w określonym miejscu, w celu otrzymania emerytury, renty lub innych świadczeń z ubezpieczenia społecznego są upoważnieni wójt (burmistrz, prezydent miasta).

§ 3. Do dokonywania poświadczeń, o których mowa w § 1 i 2, stosuje się odpowiednio art. 81, art. 84-88 i art. 97 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie.

- 7/ **Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 z późn. zm.):**

Art. 129. § 1. Strona powołująca się w piśmie na dokument obowiązana jest na żądanie przeciwnika złożyć oryginał dokumentu w sądzie jeszcze przed rozprawą.

§ 2. Zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

§ 3. Zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą

prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa ma charakter dokumentu urzędowego. (...)

8/ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn.zm.):

Art. 76a. § 3. Jeżeli dokument znajduje się w aktach organu lub podmiotu, o którym mowa w art. 76 § 1 lub 2, wystarczy przedstawić urzędowo poświadczony przez ten organ lub podmiot odpis lub wyciąg z dokumentu. Organ administracji publicznej zażąda udzielenia odpisu lub wyciągu, jeżeli strona sama uzyskać ich nie może. Gdy organ uzna za konieczne przejrzanie oryginału dokumentu, może wystąpić o jego dostarczenie.

§ 2. Zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub doradcą podatkowym.

§ 3. Zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub doradcą podatkowym ma charakter dokumentu urzędowego. (...) Analogiczne uregulowania zawarte są w art. 194a § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 z późn. zm.) oraz w art. 48 § 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r., Nr 153, poz. 1270 z późn.zm.).

Powyższe okoliczności uzasadniają twierdzenie, iż dotychczasowe brzmienie art. 95 ust. 1 Prawa bankowego przyczynia się do ograniczenia biurokracji oraz zmniejszenia kosztów, które klienci banków byłiby zobowiązani ponieść w razie konieczności udania się do notariusza celem uzyskania urzędowego poświadczenia dokumentów, na co zwrócił uwagę w ostatnim stanowisku z dnia 6 kwietnia 2012 r. Business Centre Club.

Wskazać ponadto należy, iż kierunek proponowanych przez Komisję Ustawodawczą Senatu zmian, zmierzający do uchylecia mocy urzędowej dokumentów bankowych w całości, pozostaje w sprzeczności z ogólnie przyjętą i realizowaną obecnie polityką rządu mającą na celu ograniczenie barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (tzw. ustawy deregulacyjne), co zostało również dostrzeżone przez Organizację Pracodawców PKPP Lewiatan w stanowisku z dnia 13 marca 2012 r.

III. W opinii Związku Banków Polskich, nadanie niektórym dokumentom bankowym mocy prawnej dokumentu urzędowego, znajduje uzasadnienie w charakterze instytucji zaufania publicznego, jaki niewątpliwie posiadają banki. Wskazać należy, iż banki prowadzą działalność opartą na powierzonych im depozytach, są zatem zobligowane brać pod uwagę nie tylko własne interesy, ale także i przede wszystkim swoją odpowiedzialność wobec deponentów - klientów banków, co znajduje bezpośredni wyraz w samej ustawie Prawo bankowe, która w art. 50 ust. 2 stanowi o ochronie depozytów jako szczególnym obowiązku banków i określa jednocześnie ochronę depozytów jako podstawowy cel nadzoru bankowego (art. 133 ust. 1 pkt. 1 ustawy Prawo bankowe). Powyższe przemawia za

zasadnością traktowania banków, jako instytucji zaufania publicznego, a nie jako zwykłych podmiotów gospodarczych, co znajduje – wbrew stanowisku Krajowej Rady Notarialnej – pełne poparcie w doktrynie i judykaturze.

Na wstępie wskazać należy, iż termin „instytucja zaufania publicznego” nie został zdefiniowany w powszechnie obowiązujących przepisach prawa, jednak ukształtowany przez doktrynę oraz orzecznictwo. Szereg autorów wskazuje na bank, jako przykład instytucji zaufania publicznego. Z. Ofiarski stwierdza, że banki są jednostkami organizacyjnymi (instytucjami) zaufania publicznego, wobec których ze szczególnym natężeniem powinna być stosowana reguła prowadzenia działalności na podstawie i w granicach obowiązującego prawa (Z. Ofiarski: *Prawo dewizowe, Komentarz do art. 27, Zakamycze 2003 r.*).

W tym miejscu przywołać również należy prezentowane w doktrynie poglądy, zgodnie z którymi *ratio legis* regulacji przewidzianej w art. 95 ustawy Prawo bankowe stanowi specjalny status prawny instytucji bankowych jako instytucji zaufania publicznego. W ocenie Związku Banków Polskich za w pełni uzasadnione należy uznać stanowisko, w myśl którego fakt nadania przez ustawodawcę dokumentom bankowym mocy prawnej dokumentu urzędowego wynika z posiadania przez nie statusu instytucji zaufania publicznego (Mirostław Bączyk, Eugenia Fojcik - Mastalska, Lesław Góral, Jerzy Pisuliński, Wojciech Pyziół: *Komentarz do ustawy Prawo Bankowe, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2005*).

Oprócz wyżej przytoczonych poglądów doktryny, przyznających bankom przymiot instytucji zaufania publicznego, wskazać również należy na orzecznictwo Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Trybunału Konstytucyjnego.

W pierwszej kolejności przytoczyć należy Uchwałę Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1999 r., sygn. III CZP 61/98 (OSNC 1999, Nr 12, poz. 201), która posiada zasadnicze znaczenie dla ustalenia zakresu podmiotowego i charakterystyki pojęcia „instytucja zaufania publicznego”. W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd podniósł:

*(...) „Warto również w tym miejscu wspomnieć, iż znana, tak poprzednio, jak i obecnie obowiązującemu prawu bankowemu, instytucja zarządu komisarycznego oraz inne środki postępowania naprawczego w stosunku do banków są przejawem **realizacji uznawanej powszechnie w nowoczesnych ustawodawstwach zasady poddania działalności bankowej szczególnej regulacji publicznoprawnej, uwzględniającej wyjątkową pozycję banków w systemie gospodarczym państwa, a w szczególności ich statusu instytucji zaufania publicznego**”. (...)*

Również Trybunał Konstytucyjny w licznych orzeczeniach przyznał bankom status instytucji o szczególnym charakterze. Na potwierdzenie powyższej tezy przytoczyć należy następujące orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego:

1/ Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 maja 1995 r., sygn. Akt K. 12/93:

(...) „Art. 52 Prawa bankowego zawierając podobną treść, wyposaża banki w uprawnienie potrącania ze swego długu wierzytelności jeszcze niewymagalnych w sytuacji gdy jednostka będąca dłużnikiem banku została postawiona w stan likwidacji. Skoro podobna instytucja nie wywołuje zastrzeżeń w odniesieniu do stosunków

umownych powstałych na gruncie kodeksu cywilnego, to tym bardziej usprawiedliwione jest jej występowanie w prawie bankowym z uwagi na szczególne znaczenie gospodarczo-społeczne banków, jako podmiotów zaufania publicznego. Należy bowiem brać pod uwagę fakt, że banki występując w obronie swoich interesów, jako samodzielne osoby prawne, występują równocześnie w obronie interesów swoich klientów, którzy powierzyli temu bankowi swoje pieniądze. Z pieniędzy tych pochodzą kredyty udzielone m.in. dłużnikom banku, o których mowa w art. 52 Prawa bankowego. Niebezpieczeństwo utraty kwot kredytu zagraża zatem nie tylko interesom banku lecz także jego klientom. Jest to dodatkowa okoliczność, którą należy brać pod uwagę przy badaniu konstytucyjności zakwestionowanego przepisu z punktu widzenia art. 1 przepisów konstytucyjnych. Zasady demokratycznego państwa prawnego, a zwłaszcza zasada zaufania obywateli do państwa i do stanowionego przez nie prawa nie stoją zatem na przeszkodzie regulacji zawartej w art. 52 prawa bankowego. (...)

2/ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 stycznia 2002 r., sygn. K 19/01:

(...) „Odrzucenie przez Komisję Nadzoru Bankowego kandydatury określonej osoby, z jakiegokolwiek przyczyny by nie nastąpiło, nie może być więc traktowane jako jej represjonowanie. Statuowane przez ustawę kompetencje Komisji w żadnym razie nie są równoznaczne z przyznaniem jej prawa stosowania wobec kandydatów sankcji karnych, czy jakiegokolwiek innej formy represji. Ich celem nie jest napiętnowanie konkretnych osób, lecz stworzenie gwarancji prawidłowego funkcjonowania banków, które leży w interesie państwa i wszystkich jego obywateli. **Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że zasada domniemania niewinności nie może być rozumiana tak szeroko, by ograniczała czy wręcz uniemożliwiała sprawowanie nadzoru nad instytucjami zaufania publicznego, do których niewątpliwie należą banki**”(…)

3/ Wyrok TK z dnia 18 kwietnia 2000 r., sygn. K. 23/99 (Dz. U. z 2000 r., Nr 31 poz. 392):

(...) „Ponadto prowadzenie działalności ubezpieczeniowej podlega nadzorowi dwóch organów administracji – Ministra Finansów i Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń (PUNU), który jest centralnym organem administracji państwowej. Poddanie działalności ubezpieczeniowej regulacji administracyjno-prawnej wynika z kilku przyczyn. **Zakłady ubezpieczeń należą, podobnie jak banki czy towarzystwa funduszy powierniczych, do kategorii tzw. instytucji zaufania publicznego. Ponieważ gromadzą one środki pieniężne wielu klientów konsekwencje działalności tych podmiotów dotyczą wielu osób.**”(…)

Wskazać również należy na Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 czerwca 2001 r., sygn. II SA 3214/00, zgodnie z treścią którego: (...) „Generalny Inspektor powołał się na uzyskaną w sprawie opinię Prezesa Narodowego Banku Polskiego z 19 października 2000 r., wg której żadne względy organizacyjno-finansowe nie usprawiedliwiają sprzecznego z prawem przetwarzania **danych osobowych klientów banków jako instytucji zaufania publicznego obowiązanych do ochrony interesów osób posiadających rachunki bankowe**. Zapewnienie czasu niezbędnego do utworzenia nowego zbioru danych osobowych spowodowało konieczność zmiany terminu wykonania decyzji.” (...)

Istotne znaczenie w kwestii wykazania zasadności stanowiska prezentowanego przez Związek Banków Polskich posiada przywołany powyżej Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16.05.1995 r., sygn. K 12/93, który wydany został, co prawda, w poprzednio obowiązującym stanie prawnym, jednak tezy w nim zawarte zachowały swoją aktualność i zasługują w pełni na uwzględnienie.

Przedmiotowe orzeczenie TK dotyczyło bowiem oceny zgodności z konstytucją przepisu uprawniającego banki do potrącania ze swojego długu przysługujących im, niewymagalnych wierzytelności w sytuacji gdy podmiot będący dłużnikiem banku został postawiony w stan likwidacji oraz wyposażenia dokumentów bankowych w moc prawną dokumentów urzędowych. Trybunał uznał istnienie tego typu rozwiązań jako jak najbardziej usprawiedliwionych w prawie bankowym, z uwagi na szczególne znaczenie gospodarczo-społeczne banków, jako podmiotów zaufania publicznego. W powołanym orzeczeniu Trybunał wskazał, iż należy wziąć pod uwagę fakt, że banki działając jako osoby prawne występują nie tylko w obronie swoich interesów, ale również w obronie interesów klientów. Kredyty udzielone dłużnikom pochodzą m.in. ze środków zdeponowanych przez klientów banków. Nie ulega zatem wątpliwości, że ryzyko utraty możliwości zaspokojenia przez bank swojej wierzytelności zagraża nie tylko interesom samego banku ale również klientów. Ewentualna upadłość banku połączona z niemożnością wypłaty środków klientom banków wiąże się z obciążeniem Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, co wpływa niewątpliwie na gospodarkę kraju. Pozwala to na postawienie tezy o bezpośredniej relacji pomiędzy działalnością instytucji zaufania publicznego a sytuacją ekonomiczną państwa. Implikuje również możliwość poddania instytucji zaufania publicznego szczególnym regulacjom, które mają na celu ochronę interesu publicznego.

Biorąc pod uwagę wyżej przytoczone poglądy doktryny i orzecznictwa należy stwierdzić, iż nadanie przez ustawodawcę niektórym podmiotom szczególnych uprawnień jest dopuszczalne oraz w pełni uzasadnione, jeżeli podmioty te posiadają szczególny przymiot instytucji zaufania publicznego, bowiem tego typu uprawnienia wykorzystywane są przede wszystkim nie w interesie tych instytucji, a w granicach ogólnie rozumianego interesu publicznego.

Przekazując powyższe uwagi chciałbym prosić Pana Przewodniczącego o przychylnie ich rozpatrzenie i uwzględnienie w toku prac legislacyjnych, mając na uwadze nadrzędny postulat aktywnego działania na rzecz tworzenia dobrego prawa.

Z wyrazami szacunku

WICEPREZES
Związku Banków Polskich

Jerzy Bańka